

TON RULLÓ

La veu de pedra seca

Josep Vicent Frechina

La veu de Tòn Rulló té la bellesa pètria i remota d'una barraca de pastor. Hi ha alguna cosa en la seua dicció límpida, en la seua textura una mica aiguarentosa, en la seua tessitura prominent, que ens atrapa en el seu camp de forces de forma irremissible. I no és només la seducció davant d'un timbre agraciat el que ens magnetitza. L'atracció ens apunta més endins: aquesta veu que sembla travessar el temps amb la seua eixuta calidesa, que bruneja colrada pel sol del secà, és una veu en què, d'una manera o altra, ens hi reconeixem.

I ens suscita bastant perplexitat que hom comence a constatar-ho ara, més de quaranta anys després que s'estrenara com a cantautor al si del grup La Roda de Manresa i d'una trajectòria on ha exhibit una versatilitat estilística i una capacitat de reinvençió dignes d'aclamació. Primer amb Coses, al costat de Jordi Fàbregas i Miquel Estrada, una formació a meitat camí de la cançó d'autor i el rock progressiu, encara avui poc vindicada malgrat el grapat de magnífiques cançons que ens llegaren: «Au, jovent», «Floris i Blancaflor», «El faroner», «Cançó del campaner de Taiüll», «Com hauria estat bell»... Després amb T.R., banda seminal de rock creada al seu redós amb la qual enregistrarà quatre discos —que no han envellit gens malament— i assentà els fonaments de l'esclat posterior d'aqueix fenomen de masses anomenat rock català. Més tard amb La Rural, projecte de cançó folk, on coincidí amb Miquel Àngel Tena, Rosa Zaragoza i Francesc Tomàs Panxito, amb un únic treball enregistrat —l'essencial Terra (1993)— i escassa repercussió mediàtica malgrat les seues enormes dimensions artístiques. I, finalment, amb Tòn Rulló i la Pegebanda, una nova aventura on convergeixen totes les seues dèries precedents —la cançó política de Coses, els reptoris tradicionals de La Rural i el

pop-rock cadenciós i amable de T.R.— i on, ben acomboiat per Jordi Pegenau, Karina Vizcaino i Anjel Salanueva, s'exhibeix amb un nervi i una vigoria interpretativa en veritable estat de gràcia.

De tot això parlem en una llarga conversa que té lloc sota el porxo de sa casa, a Santa Eulàlia de Ronçana, mentre cau una esplèndida vesprada de maig i Misto, el seu gos, ens va exigint, alternativament, la quota d'amanyacs que li pertoca.

Si no vaig errat, tu coincideixes amb Miquel Estrada i Jordi Fàbregas al grup La Roda de Manresa el 1967. Havies tingut alguna experiència prèvia en l'àmbit musical?

Ostres, sí! El grup La Roda va ser un efecte col·lateral de la creació

dels Setze Jutges. De fet, va ser com una rèplica d'aquells. Jo estudiava a l'Institut de Manresa i allà hi havia companys que cantaven: Jordi Fàbregas cantava sol i jo cantava amb el Miquel. Jo havia nascut a Tàrrega, però amb catorze anys me'n vaig anar a viure a Viladomiu Nou, una colònia textil a vora Gironella. Miquel i jo érem veïns a Viladomiu: vivíem a la mateixa escala. Jo no sé per què, però m'agradava fer cançons i no et sabia dir quines eren les meues influències. El cas és que Miquel i jo, anàvem allà a La Roda a cantar i un bon dia el Jordi ens va proposar de juntar-nos. Tots dos vam quedar ben parats perquè Jordi ja tenia un disc gravat i nosaltres érem dos pastorets! I aquí va començar tot.

Inicialment es feu dir Jordi, Miquel i Ton i, després, La Tecla. En aquest punt, m'explicava Jordi Fàbregas que l'acompliment del servei militar us fa ordir una estratègia perquè no interrompa la marxa del grup: com teníeu edats diferents, tots tres demaneu entrar voluntaris als paraques de Múrcia...

Sí, era l'any 1973. Arribem a Barcelona, lloguem un pis, es posem a viure junts tots tres i compaginem el grup amb les feines que tenim: Miquel es manyà, Jordi és funcionari de l'Institut Nacional de Previsión i jo sóc delineant. I anem *a saco*: amb vint-i-dos o vint-i-tres anys, a Barcelona ens ho volíem menjar tot. Ja

sentàrem a casa del bateria per demanar-li que tocara amb nosaltres. I va acceptar! Anava així! Agafaves l'autobús i et presentaves a casa seva. Després hi hagué també els músics de Gòtic, Jordi Vilaprinjó, Jordi Martí, Jep Nuix... Tot plegat va resultar un híbrid: no era Cançó, però tampoc era rock... Ens agradaven molt

Començament dels començaments. Els temps de la Roda a Manresa. Jordi Fàbregas, Ton Rulló i Miquel Estrada.

Va ser molt fotut. Havíem aconseguit que Edigsa ens publicara un disc i de sobte ens adonem que, per culpa de la mili, anàvem a estar quatre anys parats. Llavors se'ns va ocórrer això. Ens presentem al Govern Militar. «*Voluntarios? Donde?*» «*Donde sea más corto*». Doncs a la *Legión Paracaidista*. Tu, que acabes de sortir del poble, que has arribat a l'Institut, que assisteixes a les tertúlies i als debats i t'agafes al bon rotllo d'aquella època, de sobte et veus immers en un món terrible: *Joputa! Me cago en tu padre!* ...Però es passa. I, al final, crec que inclús per mi va ser bo. Perquè es una altra cara de la moneda que has de conèixer: hi ha molta misèria, misèria humana...

Ja superat el servei militar fundeu Coses.

saps les connotacions de la Cançó en aquella època: la política, el PSUC, les reivindicacions. Hi havia molta feina. Era apassionant, intens, fantàstic...

Vosaltres se situeu en un terreny poc concorregut aleshores. Quins eren els vostres referents?

En parlàvem bastant, de l'estil musical. Aleshores predominava la Cançó d'influència francesa, intel·lectual, burgesa, del peu a la cadira, amb èmfasi en el text i en el missatge. Nosaltres volíem potenciar la musicalitat, Miquel tocava el baix, treballàvem molt les veus, assajàvem a casa tots els dies i, des del primer moment, vam veure que havíem d'agafar uns músics. Ens vam assabentar que els Lone Star havien plegat i ens pre-

Crosby, Stills, Nash & Young, però anàvem molt a la nostra bola...

Sobtava la teua imatge enarborant el pandero... D'on en traigueres la idea? Perquè en aquells temps un pandero com el teu era una cosa ben exòtica...

Exòtica i única. I t'he de dir aquí i avui i a tu... que la vaig copiar. Al pis que teníem a la Gran Via acudien molts amics músics, entre ells l'Elisa Serna i la Julia León. La Julia tenia un pandero rodó castellà i el treia a les sobretaules quan es passàvem hores i hores cantant —«La Internacional», «Los curas obreros»... ja et pots pensar el repertori—. I això del pandero em va agradar molt, així que me'n vaig anar a cal Perramón, allà al carrer del Carme de Barcelona, i li'n vaig demanar un.

Coses, amb Ton i el seu emblemàtic pandero.

Li donava una força especial al grup...

Mira, sóc amic del Jaume Sisa i sempre tenia molt d'interès en saber què opinava de Coses, però no hi havia manera de treure-li res. Sempre em deia: «No..., jo no opino». Fins que un dia, em va dir: «El grup Coses és el pandero». Nosaltres teníem molt mala llet i el pandero ajudava a donar-li aquest toc a les cançons.

Per què dissoleu Coses?

Doncs no va ser ni per falta de *bolos*, ni per falta d'idees. Teníem un contracte, veníem discos –tampoc cap cosa extraordinària, no et pensis! Amb el que guanyàrem del primer disc, ens compràrem una furgoneta. Després, un equip de so: ho reinvertíem tot. Diria que ens dissolèrem sense tenir-ne massa ganes... Jo crec que entenérem que s'acabava un cicle. Un cicle nostre i un cicle del país. Els partits s'havien legalitzat, la Cançó no tenia ja tanta incidència... I jo tampoc estava massa fi... en el sentit que no em sentia a gust amb mi mateix. No sé: va ser una època de molts malentesos, estàvem una mica desmadrats... I érem molt passionals! Potser va ser una barreja de tot plegat.

I no us heu plantejat mai reunir-vos de nou?

I tant. N'hem parlat més d'una vegada i a mi m'encantaria.

No fotes...

Sí. Ho estem parlant. El Miquel no vol, però ho estem parlant. Pel Jordi i per mi seria factible. És més: a mi m'encantaria.

Cap on tires tu en el moment de la dissolució de Coses?

Primer faig una cosa per a La Caixa amb el Miquel Àngel Tena: Cançons de feina i festa. És una història que munta bàsicament el Miquel Àngel i estem dos anys treballant amb ella. Després, però, em desvincule totalment de la música: em dedique a la meua feina, a la meua filla... No deixo, per això, d'escriure cançons i de fer alguna coseta a casa. Tinc un piano, toque sovint...

...fins que reapareixes al front de una banda de pop-rock, els T.R.. Com dónes aquest gir?

La idea em ve al cap passejant per Saint Pauli, a Hamburg, amb la meua dona. No sé com. Vaig tornar a Barcelona i m'hi vaig posar a treballar. Vaig trobar casualment les peces, tot encaixava i enregistràrem

el primer disc. Devíem ser dels primers que fèiem rock així en català.

Estant a T.R. coneixes el Jordi Pegenaute.

Sí, va ser en els temps del tercer disc, *Fills de la llum* que vam gravar als estudis Aprília dels germans Peribañez de Barcelona. Aleshores havia aterrat en el grup un productor-mànager d'aquells «fantàstics»... I vam llogar músics d'estudi: Jordi Pegenaute, Joan Rector, Enric Illa –vaja, els Té Punch–. I aquí ens vam conèixer amb el Pege i vam començar a fer bolos amb ells...

T.R. irromp en un moment en què hi haurà una primera onada de pop-rock cantat en català amb Bocanegra, Doble Buble, Detectores, Grec, etc. La crítica no és massa generosa amb el moviment. Creus que se us reivindica poc?

No sé. Els que trenquen motllos són els que vindran després: Sopa de Cabra i tants altres.

Llavors engegues amb Miquel Àngel Tena, Rosa Zaragoza i Panxito el projecte de La Rural. L'únic disc que enregistreu queda com un treball visionari. Diria, fins i tot, si no fora un tòpic, que avançat al seu temps...

Aquell disc estava molt bé. Va ser una pena que no poguérem continuar-lo, rodar-lo en directe... Després vaig seguir amb la Rosa Zaragoza. Fèrem un grup de música *a capella* que es deia Alea, nosaltres dos amb la Mariona Castellar i el Jordi Vallespi. Quan la Rosa feia bolos en solitari, si hi havia una mica de catxet, anàvem també nosaltres per fer-li els cors. Amb la Rosa vam estar a Estrasburg, a Itàlia... però jo m'ho vaig haver de deixar perquè era impossible de compaginar amb la meua feina.

I després de molts anys lluny dels escenaris reapareixes inesperadament amb la Pegebanda.

És tota una història. Jo jugue al futbol en un equip de veterans amb el Jordi Pegenaut. Fa setze

anys que juguem. I un dia, mentre estàvem a l'escalfament, se'm va apropar el president d'una mena de club de poesia de Granollers, que també està amb nosaltres a l'equip, i em va dir: «Ton, t'he apuntat aquí al Teatre de Ponent perquè participis a un certament de cantautors que van a fer». Jo li dic: «Però estàs boig?». El cas és que entre uns i altres em convenceren. I li vaig demanar al Pege que m'acompanyara i se'ns uniren la Karina Vizcaíno i l'Anjel Salanueva. Total, que els quatre vam fer aquell concert al Teatre de Ponent i va ser fantàstic. I ens vam animar a continuar. Llavors el Pege, que aleshores tocava amb Loquillo, em va demanar que fes una tria de cançons per començar a treballar-les.

I es va tirar dos anys donant-li voltes, fins que vam fer una maqueta i la presentàrem a la Fira de Manresa. Allà va tornar a anar molt bé i decidírem posar-nos-hi en sèrio definitivament.

Tal i com expliques l'origen del grup, la Pegebanda sembla un divertimento de dos músics madurs, de volta de tot, matant el cuquet. Tanmateix, quan s'escolten les primeres notes del disc s'adverteix clarament que això va de debò: que aquí hi ha un concepte madurat, que hi ha molla...

Sí. És cert que ens ho prenem amb altra filosofia: ja no tenim vint anys... Però la cosa està molt treballada i estem impulsant-la tot el que podem.

El vostre primer disc—*Fora lo dogal!* (2007)— sembla una síntesi de tota la teua trajectòria anterior. Hi ha les musicacions de textos polítics vuitcentistes que ja havíeu assajat amb *Coses*, hi ha un bon tall de repertori de *La Rural*—fins a cinc temes de *Terra*— i hi ha T.R. amb les cançons «Bona nit» i «Moro errant»...

És que no tenia més material! Vaig parlar amb el Miquel Àngel Tena per demanar-li la seua opinió. *La Rural* va ser un projecte que es va avortar i allà hi havia molt bon material. Ell em sembla que fins i tot es va alegrar. Després vaig trucar al Carles Cases per incloure de base de la cançó dels traginers la corda que tocaven les seues germanes al disc de *La Rural*.

De fet, diria que el concepte de *Fora lo dogal!*, a nivell sonor, desenvolupa alguna de les idees que hi havia al *Terra* de *La Rural*.

És així: el treball de les cordes, per exemple. El Pege em va demanar el disc de *La Rural*, se'l va escoltar molt bé i, a partir d'aquí, ja va desplegar tot el seu treball.

De l'etapa de *Coses* preneu les musicacions de versos de con-

Coses en directe.

La Rural, un projecte de cançó folk amb un disc essencial: Terra.

tingut polític que doten el disc d'un ambient molt especial...

Sí. Amb Coses havíem musicat alguns poemes del llibre *Poesia popular política del segle XIX* de Joaquim Marco —«L'any mil vuit-cents setanta», «El gallet music», «Au jovent»— encara que només vam arribar a enregistrar la darrera. Jo les havia musicades quan tenia dinou anys. Jordi Fàbregas va remuscar «Au jovent» que va ser l'única que incloguérem al primer disc. Després jo vaig seguir treballant-ne algunes més i d'aquí ha sortit, per exemple, el «Via fos sacramental».

Un dels millors moments del disc és la musicació del poema de Jaume Agelet «La nit amb l'or fresc dels blats».

M'agrada moltíssim Agelet. Dec tenir una trentena de poesies seues musicades i no descartaria dedicar-li algun dia un disc monogràfic.

Per al segon disc, *Menja i calla*, sembla com si haguéreu volgut anar bastant més enllà: obriu el ventall sonor i aprofundi en els trets més reeixits del primer.

Per això no entenc massa algunes valoracions que se n'han fet. Penso que *Menja i calla* és un disc més agosarat i amb més qualitat que *Fora lo dogal!* Em fa l'efecte que no s'ha entès tan bé aquest disc. Hi teníem moltes expectatives. Pensàvem que trencaria més que l'anterior. Però no ha estat així.

En certa mesura, repetiu l'estructura del repertori on novament trobem poesia política, cançó tradicional i algun tema de T.R. reescrit per a l'ocasió.

Sí. Entre altres coses, hi ha dos cançons de pandero que em va passar el Miquel Àngel Tena, «El gallet music» de l'època de Coses i altres poemes del llibre de Marco —«Lo Bep de l'oli», «Els jornal·lers»—, i hi ha el «No paris mai de ballar» de T.R.

Una cançó que dedicàveu «als qui no els hi és permès el vot,

pensant, però, en Sud-Àfrica», que fou el vostre principal èxit.

Va ser el nostre tema més punxat a la ràdio i ara no hi ha manera. I això que aquesta versió és molt millor: més neta, més afro. Però, en contraposició, Justo Molinero està punxant el «Zapato» a Ràdio Olé, cosa que m'encanta, tu!

També hi ha bastant material nou signat per tu, encara que de vegades sembla tradicional com «El mosso»...

Sí. Perquè li hem volgut donar aquest punt. «El mosso» és una cançó autobiogràfica on jo relato la meva infantesa a pagès a través del mosso que treballava a la casa dels meus tios...

El disc comença amb un pregó inesperat...

Tenia moltes ganes de gravar un pregó que és una cosa mig cantada que trobe que no s'ha treballat massa. Tenia el text i li vaig dir al

Pege: si trobem un pregoner que puga dir-lo l'hi fotem. Però arribà l'hora de gravar el disc i encara no n'havíem trobat cap. Llavors vam pujar a Avinyonet de Puigventós a fer la mescla als estudis Music Lan i se'm va ocórrer preguntar-li a l'enginyer si hi havia encara pregoner a Avinyonet. I no n'hi havia pregoner en actiu, però encara vivia l'antic pregoner que s'havia jubilat. El vam anar a veure i li vam demanar. Ell comença a rumiar-s'ho i ens diu: «És que no sé on tinc la trompeta!». El cas és que, finalment, va trobar-la i el va gravar.

També hi crida l'atenció «Me llamo Zapato (El buscaislas)».

És una història que em va venir al cap quan decidírem incloure una rumba en el disc. Fa molts anys jo donava classes en una escola del barri de la Trinitat de Barcelona. i allà vaig conèixer un personatge que rondava pels carrers, bastant jove, amb rastes, que, quan els nens

Els T.R. de Bona nit.

La Pegebanda.

Ànjel Salanueva, Karina Vizcaino, Ton Rulló i Jordi Pegenaute.

surtien del col·legi, començava a fer pallassades, es fotia la vertical, caminava cap per avall... Un dia que estava escrivint el que semblava que eren fórmules d'àlgebra a una paret, m'hi vaig acostar i li vaig preguntar com li deien. Llavors, entre altres coses em va dir això: «*Me llamo Zapato y todo es un cuento y no me lo trago. Y hago lo que me da la gana*». Escrivint la rumba, el vaig recordar, perquè aquest tio era un tio alegre, vital, com la rumba.

Curiosament, quan estàvem enregistrant el disc, vam coincidir a l'estudi amb el Nacho Lesko que havia tocat amb mi en la primera formació de T.R. i que ara treballava en el darrer disc del Peret. Començarem a xarrar i em va demanar de col·laborar en el disc tocant alguna cosa. Jo li vaig comentar que al disc teníem una rumba i que potser podria tocar-hi l'acordió. La sorpresa va ser que en veure la rumba, identificà el personatge: el Nacho era un dels nens

que anava al darrere del Zapato! Ells li deien «el buscaislas» perquè semblava un naufrag. I així quedà el títol de la cançó.

Però pot ser el tema més impactant del disc és «El pont de les punxes»...

El punt de partida és una cançó que em cantava la meua àvia i que deia «Sant Joan de les Canadelles / Què mana, Senyor? / Quantes fulles té l'arbre? / Vint-i-quatre i un canó». Jo la vaig reescriure, el Pege de seguida va definir-ne el tractament i ha quedat així, llarga i... contundent. Afegirem tota aquesta història dels ponts de la pau, buscant una mica aquest punt més crític i reivindicatiu per fer veure que el dolor és igual a tot arreu.

I ja treballes amb nou material per a un proper disc?

Això no para. Ara pujaré a Perpinyà perquè m'han donat un contacte d'un senyor que canta garrotins. Sempre en dus alguna al cap. Venem pocs discos. Tenim pocs bolos. Però, com diu el Jordi, hem de seguir treballant amb humilitat, tota la serietat i tot el rigor del món. I ja està. I et dic una cosa: mai m'ho havia passat tan bé.

DISCOGRAFIA

COSES, *Via Foral*,
1976, Movieplay

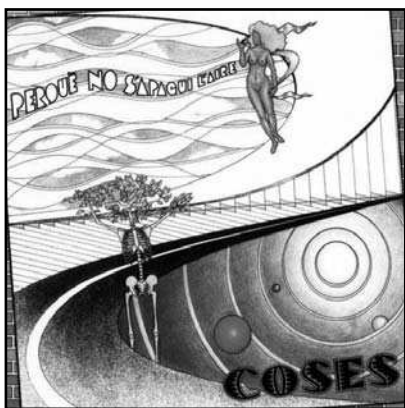
Enmig d'un ambient greu i sever, deutor tant del tractament vocal com dels arranjaments solemnes de Jordi Vilaprinyó, s'obre pas amb força una col·lecció de cançons me-

articulades seguint els cànons del gènere —«Una mica de mort», «Preguntes»— i Martí i Pol repeteix amb el poema que dona títol al treball.

COSES, *Perquè no s'apagui l'aire*,
1978, Movieplay

TR, *Barna*,
1985, Justine

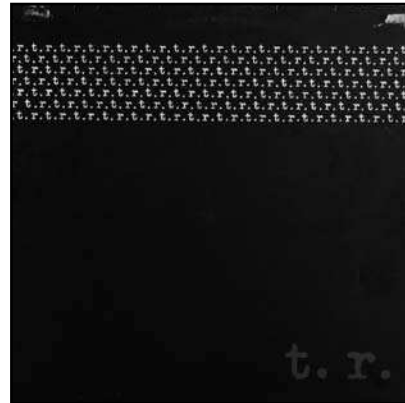
1985 és un any decisiu en la irrupció d'una nova generació de grups de pop-rock en català, bastant desconsiderada per la crítica però amb noms tan estimables com els Boca-

morables: «Au, jovent», amb la seua crida a la revolta transplantada d'un segle a l'altre; «Quiet cor meu», bellíssima musicació d'uns versos estremidors del poeta alemany Johannes R. Becher —acreditat com a Weshel a la carpeta—; «Aquesta remor que se sent», en franca competència, decantada cap aquí, amb la musicació del mateix poema per banda de Ramon Muntaner; o, en fi, «Com hauria estat bell», també com l'anterior sobre versos de Martí i Pol, potser el millor moment d'un disc imponent que el temps a resituat a l'alçada dels seus mèrits.

COSES, *Ara és demà*,
1977, Movieplay

Repeteix Vilaprinyó als arranjaments, però l'atmosfera s'esponja i s'alleugereix, potser per la inclusió d'algunes peces més desenfadades: «Goig en llaor de Felip V (inventor del número 100)» o «Cançó de la pagesa de Riner», sobre un poema de Miquel Desclot, amb qui el grup inicia una felicitat sintonia que aquí es materialitzarà amb la inclusió de dos poemes més: «El noi de cal Ribera» i «El faroner», una de les joies de la seua discografia. La connexió amb el rock progressiu es manté amb peces

L'entrada de Josep Pons apropa més encara la seua sonoritat cap a territoris pròxims al rock progressiu. El grup no signa ja cap lletra. Un poema popular de caire polític transplantat novament d'època amb encert —«L'estatut», amollonat per les melodies de la Patum de Berga—, un de Màrius Torres i cinc de Miquel Desclot configuren la trama lírica d'un treball marcat per la presència de dos obres majors: la embriagadora «Floris i Blancaflor» i «Cançó del campaner de Taüll», vora quinze minuts de bella èpica catalanista.

negra de Víctor Obiols i Pepe Sales, o els mateixos TR que liderarà Ton Rulló. Així, aquest mateix any es publiquen també l'*Urbi et orbi* dels Duble Buble, el *No som músics com els d'abans* dels Grec, i el primer llarga durada homònim dels Detectores La cançó que dona nom al disc, «Barna», ostenta l'honor de ser la primera cançó que va sonar a la RAC 105, quan la històrica emissora catalana va reprendre les seues emissions el 1985.

TR, *T.R.*,
1986, Industria discogràfica

La formació original experimenta algun canvi —hi entra, per exemple, l'extraordinari baixista Pepe Bao, fundador més tard dels O'Funkillo— mentre la seua proposta va adquirint

una consistència creixent i incorpora alguns tocs funky —«Aguilles de gel», «Tot quasi igual»— i soul —«La noia dels cabells blaus» sobre els quals es mou, com peix a l'aigua, la ductilitat vocal de Rulló.

TR, *Fills de la llum*, 1989, Scenari

Renovació completa de la formació amb l'entrada, entre d'altres, de Jordi Gas, Enric Illa i Pep Poblet. Les referències a la filosofia oriental s'escolen per diverses cançons —«Fills de la llum», «Estat de Tandra», «Ciutat Mater»—, tot embolcallant amb un tel de transcendència el que serà el seu tema més popular, «No paris mai de ballar».

TR, *Bona nit*, 1990, Scenari

L'obre un poema d'Espriu —«L'onze de setembre de 1714»—, però ben aviat tot pren un aire més intranscendent i festiu, les lletres abandonen per moments el lirisme de què han fet gala en treballs anteriors i abracen una estètica rockera una mica atrotinada

—«El pare s'ha comprat un moto», «Pim pam», «L'últim raf»— que només s'esvairà per deixar pas a dues de les seues millors cançons: «Bona nit» i «Moro errant». Ambdues les recuperà per al primer disc de la Pegebanda.

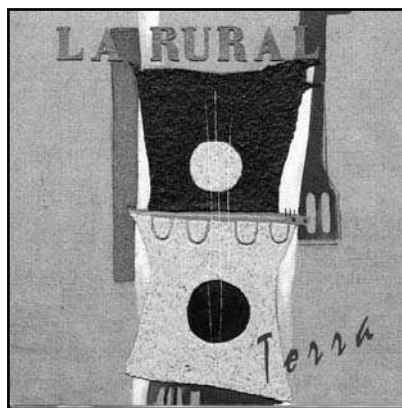

LA RURAL, *Terra*, 1993, Salseta discos

Quan l'hegemonia tímbrica del nou folk català sembla en mans de flabiolos, sacs de gemecs, gralles, tarotes i acordions diatònics, Ton Rulló, Miquel Àngel Tena, Rosa Zaragoza i Panxito, ben escudats pel geni musical de Carles Cases, irrompen amb un disc on tot gira al voltant de les cordes, les percussions i les veus. *Terra* és, certament, un disc visionari, amb un regust que fa justícia al seu títol i unes cançons infectades de força i de màgia. Les intervencions de Rulló a la «Cançó d'ànimes» esgarrifren d'emoció.

TON RULLÓ I LA PEGEBANDA, *Fora lo dogal*, 2007, Temps Récord

Quinze anys després, la Pegebanda sembla reprendre el camí on el deixà La Rural i, de la mà de Jordi Pegenaute, que planteja uns arranjaments amb un treball rítmic molt intens i

unes cordes que remetien a les grans orquestres àrabs, confegeix un disc gloriós on totes les peces —materials provinents dels repertoris de Coses, T.R. i la Rural— encaixen miraculosament. Cada relectura d'una peça antiga, supera amb escreix el seu nivell precedent —amb una menció especial per a «Bona nit» o «Els Rilis»— i el material inèdit —«La nit amb l'or fresc dels blats», sobre un poema de Jaume Agelet, per exemple— resplendeix amb igual vivacitat arrodonint el que és, sens dubte, un dels discos catalans més importants de la dècada.

Ton Rulló i la Pegebanda, *Menja i calla!*, 2009, Temps Récord

Desprovist de l'efecte sorpresa de l'anterior, però volant a la mateixa alçada, *Menja i calla!* n'amplia el terreny de joc en fondària i amplitud. Hi persevera l'excel·lència dels arranjaments, la densitat instrumental, l'energia desplegada, la soltura amb què el grup acobla peces d'estètica distant. I sobresurten diversos cossos per damunt de la resta temes com la imparable rumba-cúmbia «Me llamo zapato», «El mosso» —escrita sobre patrons tradicionals— o «El pont de les punxes» —un devesall circular de vigorós etnopop que ompliria totes les pistes de ball en un país amb menys complexos que el nostre.